

Knipsels

Uit het NRC Handelsblad van resp. 14-5-1993, 22-7-1993 en 6-8-1993:

Vandaag of morgen

Wespendief

Ik belde Rob om naar wespendieven te informeren.

Meestal, legde hij uit, vind je om te beginnen een paar veren. De wespendief gaat in een dichte opstand van sparren op zoek naar voedsel. Met zijn lange vleugels beweegt hij zich daar nogal moeizaam. Terwijl de sperwer, die er nestelt, in dat terrein juist erg behendig is. Dus die duikt er bovenop om hem weg te jagen. Dan vind je die veertjes en dan weet je: de wespendief is terug. Meestal rond de tiende mei. Maar nu. De tip van een man van Staatsbosbeheer, iemand die bomen blest, dat er al een wespendief op het nest zit. Zou waanzinnig vroeg zijn. Voor een wespendief.

Kijk, dat gaat zo. Je ontdekt een nieuw roofvogelnest en dan geef je een stevige trap tegen die boom. Is het havik, is het buizerd, dan zie je die meteen vertrekken. Wespendief niet. Bij de wespendief hoor je een flapgeluid, alsof er een paraplu wordt opgestoken. Hij slaat zijn vleugels uit, maar blijft op het nest. Wacht je even, dan laat hij zich weer zakken, dan gluurt hij over de rand. Hij maakt een lange hals, zeggen de Duitsers en inderdaad, ze hebben een hele lange nek en een spits kopje, zo'n duivekopje. Dan word je door een fel oranje-geel oog bekeken. Typisch wespendief.

Zoals Rob dat vertelt. Het grote verlangen: ooit door een wespendief bekeken te worden.

Koos van Zomeren

Vandaag of morgen

Vlindervlucht

In de brandtoren - dicht bij de hemel, hoog boven het bos, een zee van groen. Rob Bijlsma wijst de mast van Smilde, de kerk van Diever. De volgende uren kijken we uit naar wespendief.

In de verte verschilt hij weinig van een buizerd. Dan gaat het om kleinigheden in het postuur, details in het gebruik van vleugels en staart.

Het vliegverkeer geeft aanleiding tot vermoedens omtrent de ligging van nesten. Van bijzonder belang daarbij zijn vlindervlucht en voedselvlucht.

Vlindervlucht: wespendief maakt een val, heft zich op, wappert met zijn vleugels, kantelt zijn lichaam en laat de vleugels nog even vibreren, waarbij het hele lijf begint mee te trillen. Dat doet hij vooral in de buurt van zijn nest.

Voedselvlucht: wespendief verschijnt boven het bos, schroeft omhoog en begint opeens in een rechte lijn af te dalen. Dat doet hij om voedsel te brengen aan zijn jongen.

Na verloop van tijd hebben we aanwijzingen voor vier paren. Twee nesten heeft Rob inmiddels opgespoord. Blijven er twee over die vooralsnog een raadsel zijn.

„Merk je”, zegt hij, „dat we meer wespendieven zien dan buizerds en haviken? Ze zijn vrij talrijk hoor. Het is alleen verdomd moeilijk om iets over ze aan de weet te komen.”

Hijzelf beschikt nu over gegevens van meer dan tweehonderd nesten. Dat kan geen mens ter wereld hem nazeggen.

Koos van Zomeren

Vandaag of morgen

De overgang

Op een kalme avond zijn we in de boswachterij Smilde vijf jonge wespendieven wezen ringen. De nummers een en twee laat ik buiten beschouwing. De nummers vier en vijf doe ik morgen wel.

Dan hebben we nummer drie voor vandaag en dat treft: Rob komt net terug uit een fijnspar. Hij haalt het geurige jong uit zijn rugzak en legt het neer. Het houdt zich klein. Het grijpt zich aan de bosgrond vast.

Het dier is in de overgang van plukkelig dons naar een serieus verenkleed. Maar dat gaat niet helemaal zoals het hoort. Zowel in staart als vleugel blijken eng uitgegroeide bloedspoelen te steken, waaruit de veren slecht te voorschijn willen komen. Voor wie nu speculeren wil: de orgastische regenval van juli misschien. Het dier is weken nat geweest.

Terwijl alleen volmaakte veren een redelijke kans op leven geven. We schrijven maandag 2 augustus, het dier is 27 dagen oud. Over veertien dagen moet hij vliegen. Dan nog eens veertien dagen en hij moet gaan afzakken naar Afrika. In alle onbeholpenheid loopt dit jong een race tegen de klok.

O ja: waarom broeden wespendieven niet wat vroeger in het jaar? Omdat er vroeger niet voldoende wespennesten zijn. De natuur is een onvoorstelbare verzameling smalle marges.

Ach jee, je pakt een vogel op, je kijkt hem aan en raakt betrokken bij zijn lot.

Koos van Zomeren